

Sermo 28 recensio brevior

161 Ἦρσεσ κάμοι μετὰ τοῦ προφήτου λέγειν Ἡσαΐου· ὅτι ὑπέμεινα ὡσπερ «ἡ τίκτουσα» ἕως οὗ «ξηρανῶ» αὐτοὺς καὶ ἀπολέσω. εἰ οὖν οἶδας σεαυτὸν ὅτι βρῦει ἐν σοὶ ἡ πηγὴ τοῦ ἁγίου πνεύματος, τοῦτό ἐστι τὸ σημεῖον ὅτι ἐξηράνθησαν καὶ ἀπώλοντο, καθὼς εἶπεν ὁ σωτὴρ ἡμῶν, ὅτι οὐκ ἔστιν «ἡ βασιλεία» τῶν οὐρανῶν «ὧδε ἢ ἐκεῖ», ἀλλ' ἔσωθεν «ὑμῶν ἐστιν». πάλιν ὁ ἀπόστολος λέγει· «ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ» οὐκ ἔστιν «ἐν λόγῳ», «ἀλλ' ἐν δυνάμει». εἰσὶ γάρ τινες λαλοῦντες τὰ τῆς βασιλείας μὴ ἐργαζόμενοι δὲ αὐτά, καὶ εἰσὶ τινες οἱ ἐργαζόμενοι μὲν τὰ τῆς βασιλείας μὴ λαλοῦντες δὲ ἐν φυλακῇ οὐδὲ ἐν γνώσει. ἐν οἷς δὲ γέγονεν ὁ λόγος τοῦ σωτῆρος, τὸ «ἡ βασιλεία ἐντὸς ὑμῶν ἐστιν», ὀλίγοι καὶ σπάνιοί εἰσι καὶ δυσεύρετοί· τούτοις ἐπεφοίτησε τὸ «πνεῦμα» τὸ ἅγιον τοῦ θεοῦ καὶ ἐπληρώθη ὁ λόγος τοῦ εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου· ὅτι οἱ πιστεύσαντες τῷ ὀνόματι αὐτοῦ «ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα θεοῦ γενέσθαι», «οἱ οὐκ ἐξ αἱμάτων οὐδὲ ἐκ θελήματος» «ἄνδρός, ἀλλ' ἐκ θεοῦ ἐγενήθησαν». οὗτοί εἰσιν οἱ ἀπαλλαγέντες τῆς ἀποφάσεως τῆς πικρᾶς τῆς ἐξελεύσεως κατὰ τοῦ Ἀδάμ· ὅτι «ἐπικατάρατος ἡ γῆ ἐν τοῖς ἔργοις σου», οὗτοί εἰσιν οἱ καταλαβόντες τὴν χαρὰν ἣν κατέλαβε Μαριάμ· ὅτι «πνεῦμα θεοῦ ἐπελεύσεται ἐπὶ σέ, καὶ δύναμις ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι». ὡς γὰρ ἡ λύπη κατέβη ἐπὶ τὴν Εὐάν καὶ τῷ σπέρματι αὐτῆς ἕως τοῦ νῦν, οὕτω πάλιν κατέλαβεν ἡ χαρὰ τὴν Μαριάμ καὶ τῷ σπέρματι αὐτῆς ἕως τοῦ νῦν. 163 ὡς οὖν ἤμεν υἱοὶ τῆς Εὐας ποτὲ καὶ ἐγνωρίζομεν τὴν κατάραν αὐτῆς τὴν ἐφ' ἡμᾶς διὰ τῶν λογισμῶν ἡμῶν τῶν ἀτίμων, οὕτω πάλιν ὀφείλομεν γνωρίσαι ἑαυτοὺς ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ ἐγεννήθημεν διὰ τῶν λογισμῶν τοῦ ἁγίου πνεύματος καὶ διὰ τῶν παθημάτων τοῦ Χριστοῦ, εἰ τῷ ὄντι εἰσὶν ἐν τῷ σώματι ἡμῶν. γέγραπται γὰρ ἐν τῷ ἀποστόλῳ· ὅτι «δοκιμάσατε ἑαυτοὺς», εἰ ὁ «Χριστὸς ἐν ὑμῖν ἐστιν» ἢ οὐκ οἶδατε «ὅτι Χριστὸς Ἰησοῦς ἐν ὑμῖν ἐστιν», «εἰ μήτι» ἄρα «ἀδόκιμοί ἐστε» ὅτε οὖν ἐφοροῦμεν «τὴν εἰκόνα τοῦ χοϊκοῦ», ἤδειμεν ὅτι υἱοὶ αὐτοῦ ἐσμὲν διὰ τῆς ἀτίμου ὕλης τῶν λογισμῶν αὐτοῦ τῶν οἰκούντων ἐν ἡμῖν, ἅπερ ἐστὶ τὰ πάθη. οἱ δὲ φορέσαντες «τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπουρανοῦ» γνωρίζουσιν ἑαυτοὺς ὅτι υἱοὶ εἰσὶ τοῦ ἐπουρανοῦ «διὰ τοῦ» ἁγίου «αὐτοῦ πνεύματος» τοῦ «ἐνοικοῦντος ἐν» αὐτοῖς. Ἡσαΐας γὰρ ἀναβοᾷ λέγων· «ἀπὸ τοῦ φόβου σου, κύριε, ἐν γαστρὶ ἐλάβομεν καὶ ὠδινήσαμεν καὶ ἐτέκομεν πνεῦμα σωτηρίας † οὐ ἐκνήσαμεν† ἐπὶ τῆς γῆς». γέγραπται πάλιν παρὰ τῷ Ἐκκλησιαστῇ· ὅτι «ὡς ὅσα ἐν γαστρὶ τῆς κυοφορούσης» οὕτως «ἡ ὁδὸς τοῦ πνεύματος». ὡσπερ γὰρ αὕτη ἡ ἁγία παρθένος ἐκυφόρησεν αὐτὸν ἐν σαρκί, οὕτω καὶ οἱ λαβόντες τὴν χάριν τοῦ ἁγίου πνεύματος κυοφοροῦσιν αὐτὸν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν κατὰ τὸν λόγον τοῦ ἀποστόλου λέγοντος· τοῦ «κατοικῆσαι τὸν Χριστὸν (εἰς τὸν ἔσω ἄνθρωπον) διὰ τῆς πίστεως ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν», «ἐρριζωμένοι καὶ τεθεμελιωμένοι ἐν τῇ ἀγάπῃ», «ἵνα» δυνηθῆτε παραστήσαι ἑαυτοὺς «σὺν τοῖς ἁγίοις πᾶσι», καὶ πάλιν· «ἔχομεν δὲ τὸν θησαυρὸν τοῦτον ἐν ὀστρακίνοις σκεύεσιν, ἵνα ἡ ὑπερβολὴ τῆς δυνάμεως ἢ τοῦ θεοῦ καὶ μὴ ἐξ ἡμῶν».

Εἰ οὖν ἔφθασας εἰς τὸν λόγον τοῦτον· ὅτι «τὴν αὐτὴν εἰκόνα μεταμορφούμεθα ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν», καὶ εἰ ἐπληρώθη ἐπὶ σέ ὁ λόγος τοῦ ἀποστόλου ὁ λέγων· «καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ θεοῦ βραβευέτω ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν» καὶ τῷ νοῦ ὑμῶν (ὅς ἐστι Χριστὸς Ἰησοῦς), εἰ ἔφθασας εἰς τὸν λόγον τοῦτον· ὅτι «ἐκ τοῦ σκοτεινοῦ φῶς» «ἔλαμψεν ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν» «τῆς 165 γνώσεως τῆς δόξης τοῦ θεοῦ», εἰ ἐπληρώθη ἐπὶ σοὶ ὁ λόγος· ὅτι «ἔστωσαν αἱ ὀσφύες ὑμῶν περιεζωσμένοι καὶ οἱ λύχνοι καιόμενοι», καὶ ἔσεσθε ὡς δοῦλοι προσδεχόμενοι τὸν ἑαυτῶν δεσπότην, «πότε ἀναλύει» ἀπὸ τοῦ γάμου, ἵνα μὴ φραγῇ τὸ στόμα σου μὴ ἔχον τινὰ ἀπολογία ἀνὰ μέσον τῶν ἁγίων, εἰ οἶδας ὅτι ἔχει ἔλαιον τὸ ἀγγεῖόν σου, ὡς αἱ

φρόνιμοι παρθένοι, ἵνα μὴ ἀφεθῆς ἕξωθεν τῆς θύρας, ἀλλ' ἵνα εἰσέλθῃς εἰς τὸν νυμφῶνα σὺν τῷ νυμφίῳ, εἰ ἠσθάνθῃς ὅτι τὸ πνεῦμά σου καὶ ἡ ψυχὴ σου καὶ τὸ σῶμά σου ἠνώθησαν ἀμέμπτως καὶ ἀνίστανται τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἄσπιλα, εἰ ἀνέλεγχος καὶ ἀκατάγνωστος ἐγένου ἀπὸ τῆς συνειδήσεώς σου καὶ εἰ νήπιον ἐγένου κατὰ τὸν λόγον τοῦ σωτῆρος τὸν λέγοντα· «μὴ κωλύετε» «τὰ παιδιά» ἔρχεσθαι «πρὸς με· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν». εἰ ἀληθῶς γέγονας αὐτῷ νύμφη καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον αὐτοῦ ἐκληρονόμησέ σε ἔτι ὄντος σοῦ ἐν τῷ σώματι, προσδόκησον βασιλείαν, εἰ δὲ μήγε, λύπην καὶ στεναγμὸν προσδόκα, διότι αἰσχύνη καὶ ὄνειδος προάγει σου ἐνώπιον τῶν ἀγίων. τοῦτο δὲ γίνωσκε, ὅτι ὡς παρθένος τις τοῦ κόσμου τούτου ἀνισταμένη πρωίας καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἄλλης μερίμνης οὐχ ἄπτεται, πρὶν ἢ καλλωπίσει ἑαυτὴν τῷ νυμφίῳ ἑαυτῆς ἐσοπτριζομένη πολλάκις, μήποτε ἔστι μῶμος ἐν τῷ προσώπῳ αὐτῆς. ἐχούσης γὰρ αὐτῆς μῶμον οὐ μὴ ἀρέσῃ τῷ νυμφίῳ ἑαυτῆς. οὕτω μέριμνα πολλή ἐστι τοῖς ἀγίοις ἐν νυκτὶ καὶ ἐν ἡμέρᾳ ἐρευνῆσαι ἑαυτῶν τοὺς λογισμοὺς καὶ μαθεῖν, εἴ εἰσὶν ὑπὸ ζυγὸν τοῦ ἀγίου πνεύματος ἢ οὐ. λοιπὸν ἀγωνίζου, ἀδελφέ, ἐπιμελῶς ἐν πόνῳ καρδίας καὶ στόματος, ἐν γνώσει τοῦ κτήσασθαι τὴν αἰώνιον χαρὰν ἐκείνην, διότι σπάνιοί εἰσιν οἱ ἀξιωθέντες αὐτῆς, οἵτινες ἐκτήσαντο «τὴν μάχαιραν τοῦ πνεύματος» καὶ εἰς προκοπὴν ἤγαγον τὴν ψυχὴν αὐτῶν καὶ ἠλευθέρωσαν πάσας τὰς αἰσθήσεις αὐτῆς ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ τῶν παθῶν, καθὼς εἶπεν ὁ ἀπόστολος· ὅτι αὐξήσιν αὐτῶν παρασχώμεθα ἐν ἡμῖν ἐν πᾶσιν, «ὅ ἐστιν ἡ κεφαλὴ Χριστός». δυνατὸν δὲ ἐστὶ τὸ ὄνομα τὸ ἅγιον αὐτοῦ συναντιλαβέσθαι «τῇ ἀσθενείᾳ ἡμῶν», ὅπως ἀξιωθῶμεν φθάσαι μετὰ πάντων τῶν ἀγίων αὐτοῦ. Ἀμήν.